

GLADSAXE

gladsaxe.dk

Kvindernes og ligestillingens grundlov

100
år
1915
2015
LIGESTILLING = DELTAGELSE
DEMOKRATI

Indhold

Kvindernes og ligestillingens grundlov	4
De første valgte kvinder i Gladsaxe Sogneråd	5
Valget 1950	7
En kvindelig viceborgmester	9
Huset på Stubmarken	11
Husmoderforeninger på dagsordenen	12
16 år i kommunalbestyrelsen	13
Husmor og kommunalpolitikker	14
SF i kommunalbestyrelsen	16
Frisk fra frisøren og i ny kjole	17
Erhard eller Schlüter? Valg med spænding	18
Digter og medlem af modstandsbevægelsen	19
Det lokale jordskred – valget 1974	20
En kvinde ved roret – borgmesteren blev en dame	22
Stramme tider	24
Nå ja, det var jo dig med rockerne	24
Venskabsbyerne	26
En borgmesters mange opgaver	27
En gladsaxepige i borgmesterstolen	29
Borgmesteren og kommunen	29
Kvindelige sogneråds, kommunalbestyrelses- og byrådsmedlemmer 1909 til nu	32
Litteraturliste	36

Tekst: Charlotte Voss, Gladsaxe Byarkiv
Layout: Jette Klingsholm, Gladsaxe Kommune
Sats: KLS Grafisk Hus A/S
Tryk: KLS Grafisk Hus A/S
Trykår: 2015
Oplag: 1000

I år er det 100 år siden, at grundloven blev ændret, så hovedparten af Danmarks voksne befolkning fik stemmeret.

Tidligere var det kun 15 % af befolkningen, der kunne stemme. I de tidligere grundlove fra 1849 og 1866 var det kun mænd over 30 år med egen husstand, der havde stemmeret. Resten havde ingen politiske rettigheder. De såkaldte 5 F'er stod uden for demokratiet. Det var fruentimmere, folkehold, fattiglemmer, fjolser og forbrydere. Men med den nye grundlov i 1915 kunne de to første F'er deltage i de politiske valg. Både som vælgere og kandidater. Mænd og kvinder blev ligestillet. Og nu fik mænd og kvinder, der ikke havde egen husstand og arbejdede som tjenestefolk i landbruget eller i byerne eller som lærlinge og svende inden for handel og håndværk, også stemmeret.

100 året er en milepæl i demokratiets historie, og det vil vi godt være med til at markere i Gladsaxe.

Men valgretten kom ikke af sig selv. Op mod år 1900 gik mænd og kvinder på tværs af klasseskel sammen og banede vejen for demokrati og ligestilling. Og efter århundredeskiftet tikkede resultaterne da også ind i form af valgret til menighedsråd i 1903, til Hjælpekasserne i 1907, kommunalbestyrelserne i 1908 og Rigsdagen i 1915. Rigsdagen var dengang den lovgivende forsamling, og frem til 1953 bestod den af to kamre: Folketinget og Landstinget.

100 året er en god grund til at hylde disse aktive mennesker, der var med til påvirke dagligdagen og samfundsudviklingen i Danmark. For hvad er et folkestyre, hvor omkring 85 % af folket er udelukket?

Her i Gladsaxe var der mange kvinder og mænd, der benyttede sig af de nye grundlovssikrede rettigheder. Og det er både dem og demokratiet, vi hylder i denne bog. Det, vi har i dag, har vi kun, fordi vi står på skuldrene af dem, der kom før os.

Karin Søjberg Holst
Borgmester

1915
LIGESTILLING = D
20 = BETAGELSE

Frøken Hermine Maria Caroline Andersen Høyer var et af de 'fruentimmere' – kvinder, som før 1915 ikke havde stemme eller valgret. Dette alene fordi hun ikke var en mand på 30 år med egen husstand. Hun var ellers en kvinde, som kunne forsørge sig selv og med egen husstand. Marie Andersen Høyer var lærer på Søborg Skole.

Foto: Gladsaxe Byarkiv.

Kvindernes og ligestillingens grundlov

Grundloven af 1915 kan med rette kaldes for kvindernes og ligestillingens grundlov. I de tidligere grundlove fra 1849 og 1866 var politisk medborgerskab alene forbeholdt mænd over 30 år med egen husstand. Det betød, at kun cirka 15 procent af den samlede danske befolkning havde stemme- og valgret.

Resten af befolkningen var udelukket fra demokratiet. Det var især de dårligst stillede i samfundet. Eksempelvis mænd og kvinder, som ikke havde egen husstand, fordi de arbejdede som tjenestefolk i landbruget eller som lærlinge og svende i byerne.

Den del af befolkningen, som ingen politisk indflydelse havde, blev i folkemunde kaldt for de fem F'er – Fruentimmere, Folkehold, Fattiglemmer, Fjølser og Forbrydere. Betegnelser som i dag er helt utænkelige at anvende.

Grundloven af 1915 betød, at mænd og kvinder formelt var stillet lige i forhold til at kunne deltage i de politiske valg, både som vælgere og kandidater.

Formålet med dette hæfte er at fortælle historien om nogle af de første kvinder, som i Gladsaxe Kommune benyttede sig af deres nye rettigheder.

1915
LIGESTILLING = D
15 = DEMOKRATI

Lærerinde Emilie Madsen var født 21. december 1880 død 14. august 1957. I 1917,

da Emilie var 37 år, blev hun som den første kvinde valgt ind i sognerådet i Gladsaxe Kommune. Hun var meget engageret i lokalsamfundet. Emilie havde blandt andet en plads i hjælpepekassens bestyrelse i årene 1907-1925.

Hendes politiske karriere i sognerådet blev dog ikke helt så lang. I 1920 blev hun efter et internt opgør ekskluderet af sit parti og blev ikke genopstillet ved valget i 1921.

Det interne opgør handlede om hjælpepekassen og udbetalingen af arbejdsløshedsunderstøttelse. Diskussionen drejede sig ikke om, hvorvidt de mange arbejdsløse skulle hjælpes eller ej – herom var samtlige partier i sognerådet enige. Uenigheden bundede derimod i et grundlæggende forskelligt syn på, om ydelsen skulle tildeles ud fra skøn eller ud fra faste regler.

Hjælpepekassen og herunder Emilie havde valgt at følge lovens bestemmelse om at lade udbetalingen ske efter en skønsmæssig vurdering. Socialdemokraterne ønskede i stedet på samme måde som København at følge faste regler for udbetalingen. Sognerådets flertal anmodede derfor i januar 1921 Indenrigsministeriet om, at fremtidige udbetalinger kunne ske via faste regler.

Emilie derimod skrev til ministeriet, at hjælpepekassen ikke ønskede udbetaling via faste regler. På baggrund af Emilies henvendelse blev sognerådets anmodning ikke imødekommet.

Foto: Gladsaxe Byarkiv 1917

Høst på Kildebakkegård i begyndelsen af 1900-tallet. De ansatte tjenestepiger og karle på Kildebakkegård var blandt den del af befolkningen som i folkemunde blev kaldt 'folkehold'. De havde ikke egen husstand men boede på Kildebakkegård hos gårdejereren. Tjenestefolk havde ikke ret til at stemme og stille op til valg. De politiske rettigheder fik de først med grundloven af 1915.

Foto: Gladsaxe Byarkiv.

De første valgte kvinder i Gladsaxe Sogneråd

Grundloven af 1915 gav kvinderne mulighed for at stemme og stille op til Folketinget, men allerede med vedtagelsen af valgloven af 20. april 1908 kunne kvinder deltage i lokalvalg.

I Gladsaxe Kommune, blev den første kvinde valgt til sognerådet den 17. marts 1917. Fru Emilie Madsen blev valgt ind for Socialdemokratiet.

Emilie Madsen var uddannet skolelærer og stærkt engageret i sognets anliggender. En overgang var Emilie Madsen medlem af skolekommissionen. Siden 1907 havde hun været medlem af hjælpepekassens bestyrelse –

fra 1917 som dets formand. Hjælpepekassen hed også 'Den frie Fattigkasse', fordi modtagerne af hjælp ikke mistede deres borgerlige rettigheder, sådan som de gjorde, hvis de fik fattighjælp. Det var kirken, der bestyrede 'Den frie Fattigkasse'.

Emilie sad i hjælpepekassens bestyrelse helt frem til 1925, hvorimod pladsen i sognerådet blev kortvarig. I 1920 blev hun efter et internt opgør ekskluderet af sit parti, Socialdemokratiet, og blev ikke genopstillet ved valget i 1921.

Emilie Madsen var i 1899 blevet gift med murermester Mouritz Madsen, som senere

Bestyrelsen for Gladsaxe
Sogns Hjelpekasse 1911-1914.
Fra venstre: sognefoged Carl
Jørgensen fra Søborg, postbud
Anton Petersen fra Gladsaxe,
fru Olga Larsen fra Søborg,
postbud C.P. Eriksen fra Bud-
dinge, fru Krestine Jørgensen
fra Bagsværd, formand P.
Petersen, fru Emilie Madsen,
gårdejer Joh. Andersen fra
Søndergård i Bagsværd og
smedemester H. Wohlers fra
Mørkhøj.
Foto: Gladsaxe Byarkiv 1911.

blev medlem af sognerådet, hvor han blev valgt ind som repræsentant for de konservative. Emilie og Mouritz Madsen bosatte sig i 1901 på Venusvej 13 i Søborg, hvor de boede sammen til Mouritz Madsen døde. Emilie Madsen boede de sidste af sine leveår hos en søn og svigerdatter i Søborg.

Efter den socialdemokratiske Emilie Madsen, som var den første kvinde i Gladsaxe Sogneråd, havde gjort sig uheldigt bemærket ved at stemme imod sine partifæller i arbejdsløshedsspørgsmålet, gik der 25 år før sognerådet fik sin anden kvindelige repræsentant valgt. I 1946 kom Ragnhild Pedersen ind i sognerådet.

Ved valget i 1946 var 16 af de 77 opstillede kandidater

til sognerådet kvinder. Det var især interessant at Danmarks Retsforbund opstillede hele otte kvinder. Retsforbundet havde tre kandidatlistes, nemlig Bagsværd-listen, Søborg-listen og Kvinde-listen. Retsforbundet fik dog ingen kvinder valgt ind i sognerådet. Derimod blev socialdemokratiets Ragnhild Pedersen valgt til sognerådet. Rådets andet kvindelige medlem blev kommunisten Inger Buch.

I Folkebladet for Gladsaxe blev referaterne for alle sognerådsmøderne offentliggjort. Her kan vi læse, at Inger Buch i løbet af det første halve år af valgperioden, flere gange ytrede sig om forskellige emner, som var på dagsordenen. Den 4. juni 1946 havde den kom-

munistiske gruppe sendt en skrivelse, hvor de foreslog sognerådet, at træffe foranstaltninger om overtagelse af de eksisterende koncessioner på rutebiler i kommunen. I den forbindelse skrev avisen: 'Fru Buch kender af Erfaring den daarlige Betjening, der ydes paa disse Vogne'.

Det har ganske givet været en udfordring at være kvinde og få indflydelse i sognerådet. Ragnhild Pedersen fik ikke nogen hjertelig modtagelse af sine partifæller, idet hun på det første gruppemøde blev mødt med ordene: 'Fordi du er langhåret, skal du ikke tro, du har noget at sige'. Det er måske årsagen til, at Ragnhild Pedersen ikke er noteret for at have givet nogen kommentarer i forbindelse med sogne-

*Inger Buch var telefonist og medlem af sognerådet 1946-50.
Foto: Gladsaxe Byarkiv 1950.*

*Ragnhild Petersen (født 19. juni 1899 og død 17. april 1992) sad i sognerådet fra 1946 og kommunalbestyrelsen 1952-58.
Foto: Gladsaxe Byarkiv 1950.*

*Ane Margrethe Peters (født 20. maj 1884 og død 2. december 1952). Fra 1950 og til sin død sad Ane i kommunalbestyrelsen i Gladsaxe for Det Konservative Folkeparti. Det passede ikke hendes mand, Robert Peters, ret godt, for han var opstillet for Det Radikale Venstre ved samme valg og blev ikke valgt ind.
Foto: Gladsaxe Byarkiv.*

rådets møder i løbet af de første seks måneder af valgperioden. Men situationen ændrede sig. Ifølge Nanna Rasmussen, som senere blev socialdemokratisk viceborgmester i Gladsaxe, fik Ragnhild Pedersen skabt sig indflydelse, og 'med sin gode forstand og sit varme hjerte fik Ragnhild Petersen noget at sige, og hun kom – vel nok uafvidende – til at bane vejen for mig selv. Jeg havde aldrig vanskeligheder, mødte aldrig modstand, og det tror jeg, at jeg på en måde kan takke Ragnhild Petersen for,' siger Nanna Rasmussen. Ragnhild Petersen var også med til at stifte det første socialdemokratiske kvindeudvalg i Søborg.

Valget 1950

Ved valget i 1950 blev antallet af sognerådsmedlemmer forøget fra 15 til 19 personer, heraf blev de fire kvinder. Valget betød en fordobling i antallet af kvindelige sognerådsmedlemmer, og på nær kommunisterne, der efter valget måtte sige farvel til Inger Buch, havde alle partier nu kvindelige repræsentanter i kommunestyret. I sammenligning med de øvrige kommuner i Københavns Amtsrådskreds lå Gladsaxe på førstepladsen, når det gjaldt antallet af kvindelige lokalpolitikere. I den henseende bevarede Gladsaxe helt frem til 1970 førerpositionen, når vi ser bort fra valgperioden 1958-1962, hvor kommu-

nen indtog en 3. plads efter Tårnby og Lyngby-Taarbæk Kommuner. De fire kvinder, som fik plads i sognerådet i 1950, var den socialdemokratiske Ragnhild Pedersen, den konservative Ane Peters, Elisabeth Stjernholm Han-

1915
20
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DE

Økonoma Elisabeth Hansen var medlem af sognerådet for Retsforbundet 1950-1954. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1950.

1915
20
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DE

Første dag som borgmester, 1. oktober 1952, fik Gladsaxe delvis status som købstadskommune. Den nye status betød blandt andet at sognerådet ændrede navn til kommunalbestyrelsen, og at sognerådsformand Aage Baaring Hansen fik titel af borgmester. Foto: Eugen Amding 1952.

1915
20
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DE

Skoleinspektør ved Egegård Skole frk. Sylvia Høeberg. Hun var medlem af kommunalbestyrelsen fra 1950-57. Sylvia Høeberg blev født 3. marts 1903 og døde 17. september 2000. Foto E. W. Hansen 1954.

sen fra Retsforbundet og Det Radikale Venstres Sylvia Høeberg.

Det Radikale Venstres Sylvia Høebergs stemme blev afgørende for, om Gladsaxe skulle have en socialdemokratisk eller konservativ formand. Valget faldt på den socialdemokratiske Aage Baaring Hansen med 10 stemmer mod ni til de konservatives kandidat. Sylvia Høeberg gav sin stemme til Baaring Hansen, men hun sikrede til gengæld, at den konservative Jørgen Jørgensen kunne fortsætte som sognerådets næstformand. Han har senere fortalt, at han flere gange inden afstemningen havde spurgt Sylvia Høeberg, hvad de radikales betingelser var for at gå med i et borgerligt samarbejde. Hertil skulle

hun have svaret: 'Jeg kan ikke stille nogle Betingelser, da jeg i hvert enkelt tilfælde maa staa frit med hensyn til hvilket Parti, jeg vil slutte mig til i det paagældende Spørgsmål'.

Sylvia Høeberg var uddannet skolelærer. Hun begyndte 1. august 1929 ved Bagsværd Skole. I 1957 blev hun udnævnt som Gladsaxe Kommunes første kvindelige skoleinspektør ved Egegård Skole og sluttede som inspektør den 31. december 1970. Hun var medlem af sognerådet fra 1950-57. Da Sylvia tiltrådte stillingen som skoleinspektør, valgte hun samtidig at forlade kommunalbestyrelsen, hvor hun i syv år havde været en sikker støtte for Socialdemokratiet.

ELSE = LIGESTILLING = DEM
1915
2015

Nanna Rasmussen (f. 14. august 1900, d. 19. oktober 1995) var gift med murermester Sylvius Rasmussen (f. 11. november 1897, d. 1. juli 1974). Hun sad i kommunalbestyrelsen for Socialdemokratiet fra 1. april 1954 til 31. marts 1970, hvor hun i perioden 1958-1970 også var viceborgmester. Foto: Gladsaxe Byarkiv.

En kvindelig viceborgmester

Nanna Rasmussen blev født 14. august 1900 i Horsens som datter af værkfører August Georg Julius Haagerup og hustru Anne Christine. Nanna var det sjette barn i søskendeflokken. August Haagerup døde 14 dage efter Nannas fødsel, så forholdene i hjemmet var selvsagt små.

Børnene gik i kommuneskolen, men Nanna fik i fjerde klasse friplads til realskolen. Hun tog mellemskoleeksamen i 1916 og blev i 1918 færdig med handelsskoleeksamen.

I 1926 blev Nanna gift med murermester Sylvius Rasmussen, og de bosatte sig i Bagsværd. De var gift indtil Sylvius' død i 1974. Både Sylvius og Nanna Rasmussen

var politisk interesserede. Nanna fulgte med sin mand til møderne i den socialdemokratiske forening. Sylvius blev hurtigt kasserer, og revisionen foregik to gange årligt hos dem. Et af sognerådets daværende socialdemokratiske medlemmer L. P. Hansen spurgte Sylvius Rasmussen: 'Kan din kone ikke skrive på maskine'? Det kunne Nanna godt, og det førte til at hun blev vikar i bygningsinspektoratet. I løbet af de kommende år var Nanna Rasmussen ofte på bygningsinspektoratet. Sognerådet ønskede ikke at udvide staben af kontoransatte, og der kunne 'selvfølgelig ikke være tale om, at jeg fik fast

ansættelse, da jeg jo var gift og så ville tage pladsen op for en mand,' fortæller Nanna Rasmussen.

Omkring 1935 blev Nanna Rasmussen bedt om, at tage arbejde som tilsynsførende for børneværnet. 'Det var noget, jeg nærmest var ulykkelig over for at skulle, men da det var et offentligt ombud, var der ingen vej udenom,' fortæller Nanna, men det var netop gennem dette arbejde, at hun blev opmærksom på 'en social uretfærdighed'.

I 1954 blev Nanna medlem af kommunalbestyrelsen. Om sin egen opstilling til kommunalvalget fortæller Nanna: 'I 1953 er vore mandlige

Fra indvielsen af plejehjemmet Bakkegården på Taxvej 27 13. januar 1970, selvom stedet allerede blev taget i brug i september 1969. Fra venstre ses socialdirektør Hans Asmussen, borgmester Erhard Jacobsen, forstanderinde på Bakkegården Else Christensen og socialudvalgsformand Nanna Rasmussen. Foto: Gladsaxe Byarkiv.

1915
2015
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DEMOKRATI

Skolernes Idrætsdag 7. september 1962 i Gladsaxe Idrætspark. Viceborgmester fru Nanna Rasmussen taler til astronaut og første mand i rummet russeren Juri Gagarin, da denne overværede skolebørnenes indmarch. Fra venstre ses viceborgmester Nanna Rasmussen, tolken, astronaut Juri Gagarin og skoledirektør Thor-kild Hansen.

Foto: Eugen Amding, 1962.

1915
2015
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DEMOKRATI

medlemmer begyndt at vågne op til dåd med hensyn til kvindespørgsmålet. Vi måtte kunne bruges til andet end til at hygge om vore gamle, lave basarer og så videre og vor daværende formand, bogbindermester Erik Jensen foreslog, at jeg lod mig opstille til valget i 54'.

Nanna Rasmussen havde bl.a. været med til at stifte et socialdemokratisk kvindeudvalg i Bagsværd i 1937, hvilket ifølge hende selv, var sket uden synderlig opbakning fra mændenes side. I det hele taget var Nanna Rasmussen ikke særlig populær i vælgerforeningen i 1930'erne – hverken blandt de kvindelige eller mandlige medlemmer. I et interview i 1984, gav hun følgende forklaring: 'Når man ikke brød sig om mig – og det

var kun i forbindelse med det politiske – så var det alene af den grund, at man ikke fandt det på sin plads, at en kvinde sådan tog ordet nu og da. Jeg gjorde det såmænd ikke så tit, for min mand kunne heller ikke lide det, så når jeg 'optrådte' var det altid rent spontant og aldrig noget tilrettelagt hjemmefra'.

Det var især inden for det sociale område, at Nanna var meget aktiv. Hun arbejdede på at få flere børnehaver i kommunen, bedre forhold for de ældre, som blandt andet resulterede i en ombygning af det, som blev kaldt 'Gamles Hjem' til Kildegården. Endvidere blev Bakkegården opført i 1969. I 1958 blev hun socialudvalgsformand og viceborgmester i Gladsaxe Kommune, og hun blev formand

for sammenslutningen af omegnskommunernes sociale udvalg. Nanna Rasmussen sad i kommunalbestyrelsen frem til 1970.

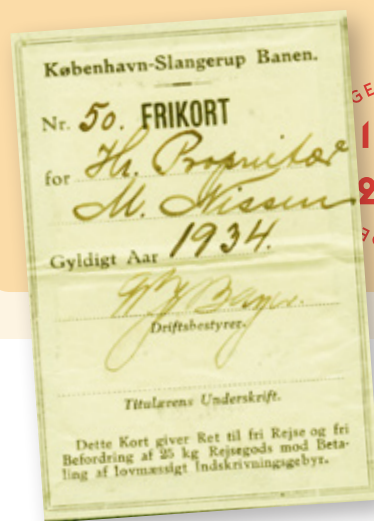
Nanna Rasmussen var en meget engageret dame. Hun var dog aldrig i forgrunden. For hende var det sagen som var afgørende, fortæller tidligere borgmester Tove Smidth. Nanna Rasmussen var en gæstfri person, og Tove Smidth har flere gange besøgt Nanna Rasmussen i hendes hjem på Taxvej 3 i Bagsværd. Når Nanna Rasmussen skulle slappe af, gjorde hun det ved at kniple, som var hendes hobby. Tove Smidth har stadig et knipelri i sit eje, som Nanna Rasmussen har givet hende.

DELTAAGELSE = LIGESTILLING = DEMOKRATI
1915
2015

Stubmarken 7 var det hus, som Valborg Olsen og hendes mand i 1937 købte og flyttede ind i. De købte huset af tømrermester Rasmus Nielsen. Foto: Eva Molin 2015.

Et frikort til Slangerrupbanen, som dette fik Valborg Olsen, da de købte hus på Stubmarken 7. Aktionærer og andre med speciel tilknytning til Slangerrupbanen kunne få et frikort til at rejse på. Frikortet gjaldt for et år ad gangen. Her er det proprietær Mathias Nissens frikort for 1934. Foto: Gladsaxe Byarkiv 2015.

DELTAAGELSE = LIGESTILLING = DEMOKRATI
1915
2015

Huset på Stubmarken

Valborg Malning blev født 17. juli 1908 i Berlin i Tyskland. I 1933 blev hun gift med Christian Richard Olsen i København, hvor de bosatte sig. I 1937 flyttede de til Gladsaxe Kommune, hvor de købte hus på adressen Stubmarken 7. De købte huset af tømrermester Rasmus Nielsen. Valborg fortæller: 'Vi fik et – efter den tids opfattelse af penge og deres værdi – klækkeligt nedslag i købesummen ved at betale noget mere i udbetaling end sælgeren forlangte, og oven i købet fik vi en dejlig airedale hvalp. Som første ejer af huset, fik vi endvidere ved skødets udstedelse, et gratis årskort – til Slangerrupbanen – så glade var man dengang,

når nogen ville købe jord i Gladsaxe.'

Der gik 10 år fra parret Olsen flyttede til Stubmarken i 1937 til Valborg Olsen begyndte at tage del i det politiske arbejde. Hendes første hverv var endda af temmelig upolitisk karakter, som medlem af børneværnet. Her var hun valgt uden for sognerådets medlemmer, hvilket betyder at hun var medlem af børneværnet, uden at være medlem af sognerådet.

Da Gladsaxe Kommune fik sin første ligningskommission, blev Valborg også medlem af kommissionen, uden dog at være medlem af sognerådet.

I 1954 stillede Valborg op til kommunalvalget for Det

Konservative Folkeparti. Hun blev valgt ind, men hvad var baggrunden for, at hun valgte at stille op?

'Jeg tror, at jeg tør sige, at størstedelen af ansvaret for min indtræden i kommunalpolitik kan lægges på den kendte bagsværdborger, fru Asta Paul Pedersen. Det var hende, der gjorde den konservative vælgerforening i Bagsværd opmærksom på, at de kunne finde en konservativ arbejdskraft i mig, og det var fru Asta og min mand, der gjorde mig interesseret i at påtage mig opgaven,' fortæller Valborg Olsen i et interview til Folkebladet.

Valborg Olsen var medlem af kommunalbestyrelsen for de konservative og fra 1951 til sin død desuden formand for Bagsværd Husmoderforening. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1955.

Husmoderforeninger på dagsordenen

Til sognerådsvalget i 1950 fik Det Konservative Folkeparti sit første kvindelige medlem af sognerådet, medhjælpende hustru Ane Magrethe Peters. Ane Peters var formand for Søborg Husmoderforening og medlem af sognerådet til sin død i 1952.

Ved valget i 1954 fik Det Konservative Folkeparti sit andet kvindelige medlem Valborg Olsen valgt ind. Valborg Olsen fik dog ikke plads i sognerådet, men i kommunalbestyrelsen. Valget i 1954 var det første, hvor kommunens vælgere skulle sammensætte en kommunalbestyrelse og ikke et sogneråd. I 1952 opnåede Gladsaxe Kommune at få 'Gentofte-status'. En ny forfatning, som trådte i kraft i oktober 1952 betød at

Gladsaxe delvis fik status som købstadskommune. De nye bestemmelser gav kommunen større administrativ frihed, når det drejede sig om skatteligning, budgetbehandling, skoletilsyn og andet. Valborg Olsen kom i kommunalbestyrelsen sammen med seks af sine partifæller. Socialdemokratiet opnåede ni mandater, mens Det Radikale Venstre, Venstre og Danmarks Kommunistiske Parti hver fik et mandat i kommunalbestyrelsen. For Valborg Olsen blev valget i 1954 det første blandt mange. Valborg Olsen var medlem af Gladsaxe Kommunalbestyrelse fra 1954 til sin død i november 1970, og derfor den kvinde, der på det tidspunkt havde haft sæde længst i Gladsaxes

Kommunalbestyrelse. Kommunalbestyrelsen havde denne betegnelse frem til valget 17. november 1981. Her var det første gang, hvor Gladsaxeborgerne skulle sammensætte et Byråd. Et flertal inden for den afgående Kommunalbestyrelse havde vedtaget at ændre rådets navn til den kortere og nemmere betegnelse.

En af de første registreringer i forhandlingsprotokollen for kommunalbestyrelsen, hvor Valborg Olsen bliver nævnt, er 6. september 1955 vedrørende sag nr. 72. Kasse- og Regnskabsudvalget sendte en ansøgning til kommunalbestyrelsen fra Det Socialdemokratiske Kvindeudvalg, Venstres Kvindeudvalg, Bagsværd Konservative Kvinde-

Kildegården eller Gamlens Hjem, som det hed dengang, blev opført i 1932 og udvidet flere gange siden. Fra venstre: Jørgen Jørgensen, Nanna Rasmussen, stiftsamtmand Ove Larsen, forstanderinde frøken Hertz og Valborg Olsen på besøg på Kildegården i 1965. Foto: Palle Hestbech 1965.

kreds, Bagsværd Husmoderforening og Søborg og Omegns Husmoderforening, om tilskud fra kommunekassen til afholdelse af madlavningsdemonstrationer i 1955/1956. Som svar på ansøgningen vedtog kommunalbestyrelsen med 10 stemmer mod otte (konservative og venstre), at de nævnte kurser skulle overgå til kommunen og der nedsattes følgende udvalg til at varetage opgaven: Ragnhild Pedersen, Nanna Rasmussen og Valborg Olsen. Kommunalbestyrelsens kvinder kom til at udgøre udvalget, men for en kvinde som Valborg Olsen var opgaven også lagt lige til højrebænet. Valborg Olsen var i 1945 med til at starte Bagsværd Husmoderforening. I begyndelsen var hun ikke medlem af Husmoderforeningens bestyrelse, 'men jeg blev hurtigt formand og har

nu været det i ca. 20 år,' fortæller Valborg Olsen i et interview til Folkebladet. Valborg Olsen blev formand for Bagsværd Husmoderforening den 8. januar 1951. Valborg Olsen var formand for Husmoderforeningen indtil sin død i 1970.

Bagsværd Husmoderforening var i høj grad en selskabelig forening med mange ture og fester på dagsordenen. I forhandlingsprotokollen for Bagsværd Husmoderforening står der følgende vedrørende mandag 9. november 1970: 'Vi holdt et lille møde med festudvalget for at drøfte, om vi skulle afholde stiftelsesfesten eller aflyse i anledning af fru Valborg Olsens død. Man blev enig om at afholde den, men under mere dæmpede former, end det først var planlagt'.

16 år i kommunalbestyrelsen

Valborg Olsen fik et langt politisk liv i Gladsaxe Kommunalbestyrelse, hvor hun fik en række forskellige formandsposter og blev medlem af mange forskellige udvalg. Da Valborg Olsen blev valgt til kommunalbestyrelsen i 1954 var hun 46 år gammel. Hun blev udpeget til formand for ungdomsudvalget og fik sæde i det sociale udvalg, sundhedskommissionen og fortsatte som medlem af børneværnet og ligningskommissionen. 'Allerede i den første periode afslørede Valborg Olsen kommunalpolitiske og værdifulde forhandlings-

evner,' står der i nekrologen over hende i Folkebladet i 1970.

Efter valget i 1958 blev Valborg Olsen formand for skoleudvalget og skatteudvalget og blev samtidig siddende som medlem af børneværnet, sundhedskommissionen og ligningskommissionen. Hun blev samtidig medlem af kasse- og regnskabsudvalget, det nuværende økonomiudvalg. Valborg Olsen havde også i sine mange år i kommunalbestyrelsen plads i andre udvalg som løn- og personaleudvalget, byggeudvalget, kulturudvalget og teatrets økonomiudvalg.

I en enkelt valgperiode 1966-1970 var Valborg Olsen også medlem af amtsrådet. Hun fortæller til Folkebladet i 1968: 'I amtet er jeg først og fremmest medlem af det ene af de store udvalg, vejudvalget, og her er jeg også formand for ekspropriationskommissionen'.

Husmor og kommunalpolitikker

Arbejdet i kommunalbestyrelsen fyldte meget i Valborg Olsens liv med de mange formandsskaber og udvalgsposter. I forbindelse med hendes 60 års fødselsdag blev hun interviewet af Folkebladet for Gladsaxe Kommune. Her spurgte journalisten om følgende: 'Dette stærke politiske engagement må lægge beslag på en del af Deres tid'?

Hertil svarede Valborg Olsen: 'Det tager faktisk ugens første fire dage. Der er masser af udvalgsmøder, og vil man gerne være inde i de enkelte sager, må man være indstillet på at ofre megen tid'. Journalisten ville også vide, om dette var foreneligt med at være

husmoder. Valborgs svar på dette var: 'Ja, såfremt der ikke er børn. Møderne ligger ofte på tidspunkter, hvor man som kvinde bør være hjemme og lave mad, men husmødrene har da bedre tid til at deltage i politik end mændene, der desuden har et job at passe'.

Før valget i marts 1962 blev de tre kvindelige medlemmer af kommunalbestyrelsen Nanna Rasmussen, Venstres Else Hansen og Valborg Olsen interviewet af Folkebladet for Gladsaxe Kommune til en artikel med overskriften 'Kvinder i kommunalpolitik'. I den forbindelse blev kvinderne spurgt, om årsagen til den relativt lille deltagelse

Den nye kommunalbestyrelse holder sit konstituerende møde efter kommunalvalget i 1970. Fru Valborg Olsen har netop overrakt Erhard Jacobsen den gyldne kæde – et synligt tegn på at han er valgt som Gladsaxes borgmester for perioden 1970-1974.
Foto: Palle Hestbech 1970.

af kvinder i det politiske liv skyldtes manglende interesse eller måske i visse tilfælde endog et hensyn til manden? Valborg Olsens holdning til dette var meget klar. Hun sagde: 'Heller ikke jeg tror paa manglende eller svigtende interesse. Tværtimod tror jeg, at interessen for politik er stigende blandt de unge kvinder, og nedsættelsen af valgretsalderen til 21 aar faar de unge til at rette tankerne mod politiske problemer i en tidligere alder, end tilfældet hidtil har været, saaledes at der derigennem bliver lejlighed til at aktivere de unge kvinder netop paa det tidspunkt, hvor interessen for tilværelsen begynder at tage fast form, og inden de stifter hjem'.

For Valborg Olsen var politik hendes hobby, og hun lagde megen tid og engagement i

kommunalbestyrelsesarbejdet. I løbet af sine mange år i kommunalbestyrelsen udtalte hun flere gange, at kommunen ikke skulle bruge uanede mængder af midler, hvis det ikke var nødvendigt. Denne konservative linje blev også klart fremlagt i 1964, efter at de konservative havde brudt med den tidligere formand Jørgen Jørgensen. I november bebudede den konservative ordfører Valborg Olsen, at der fra konservativ side ville blive stillet forslag om stramning af såvel det kommunale drifts- som anlægsbudget. I forbindelse med de efterfølgende budgetforhandlinger foreslog den konservative gruppe besparelser på blandt andet kulturområdet. Yderligere ønskede partiet at skoleelevernes daglige æble skulle spares væk. 'Vi har fra konservativ

side svært ved at tage æblerne alvorligt men de 200.000 kr., som det koster er alvorligt nok, og vi mener, at de bør bortfalde'. Besparelserne blev dog ikke vedtaget og æblet faldt først i 1973.

I løbet af de 16 år Valborg Olsen var medlem af kommunalbestyrelsen i Gladsaxe Kommune, kom hun til at arbejde sammen med tre forskellige socialdemokratiske borgmestre. I 1954 hvor Valborg blev valgt, var Aage Baaring Hansen borgmester. Deres samarbejde blev dog kort, for allerede i 1956 kom Kjeld Degenkolv til i flere perioder, at fungere som borgmester indtil valget i 1958. Herefter blev Erhard Jacobsen borgmester. Ved valget i 1970 var det Valborg Olsen, som det i anciennitet ældste medlem, som overrakte Erhardt

1915
2015
LIGESTILLING = TEMA

Høje Søborg blev tegnet af arkitekterne Hoff & Windinge og præmieret i 1952. Lis Mølbjerg flyttede ind i huset sammen med datteren Lone, som på det tidspunkt var 10 år.

Foto: Gladsaxe Byarkiv 1951.

SF i kommunalbestyrelsen

Jacobsen den gyldne kæde – et synligt tegn på, at han var genvalgt til borgmester. Erhard og Valborg var i kommunalbestyrelsen sammen indtil hendes død 1. november 1970. Valborg Olsen døde i en alder af 62 år. Valborg Olsen bliver husket som en hæderlig og fornuftig dame, som var til at stole på, hvis der var blevet lavet en aftale med hende. Der var generelt gensidig respekt mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet husker tidligere Borgmester Tove Smidth.

Partiet SF blev startet ved et stiftende landsmøde 15. februar 1959 i Hvidovre. Folkene bag partiet var tidligere medlemmer af Danmarks Kommunistiske Parti (DKP). En af mændene bag SF var landspolitikerens Aksel Larsen. En anden medstifter af partiet var det senere kommunalbestyrelsesmedlem Lis Mølbjerg fra Gladsaxe Kommune. Lis Mølbjerg er født i svanemøllekvarteret på Østerbro i 1920. Hun boede senere i 10 år på Nørrebro, og i Århus fra 1945 til 1953, hvor hun blev skilt og i denne forbindelse flyttede tilbage til København. I 1956 flyttede Lis Mølbjerg ind i Danmarks første kollektivhus

'Høje Søborg' sammen med datteren Lone, som på det tidspunkt var 10 år. Husets mange fællesfaciliteter, som den lille restaurant og Lones alder, gjorde det muligt for Lis at genoptage partiarbejdet i DKP. Hendes daværende partiarbejde bestod i en gang om måneden at besøge partikammerater, der havde givet tilsagn om at betale et beløb til partibladet 'Land og Folk'.

Den Socialistiske Klub i Gladsaxe indkaldte umiddelbart efter landsmødet til en stiftende generalforsamling for SF, Gladsaxe Partiforening. Til formand valgte de kommunalarbejder Oskar Pedersen, mens Lis Mølbjerg blev foreningens sekretær. Til kom-

munalvalget i 1962 stillede SF op med Lis Mølbjerg, som spidskandidat i Gladsaxe, med Oskar Pedersen som nummer to og Christian Frahm som nummer tre.

Efter stemmeoptællingen til kommunalbestyrelsesvalget i 1962 kunne Erhard Jacobsen og Jørgen Jørgensen lykønske hinanden. Både Socialdemokratiet og Det Konservative Folkeparti havde vundet et ekstra mandat. Valgets store taber blev Venstre, som mistede begge mandater, og dermed gled ud af kommunalbestyrelsen. Også kommunisterne måtte sige farvel til deres ene mandat. Til gengæld blev SF for første gang repræsenteret. Mandatet gik til kontorassistent Lis Mølbjerg.

Frisk fra frisøren og i ny kjole

Lis Mølbjerg indtog sin plads i kommunalbestyrelsens mødesal med nyordnet hår og kjole fra Bolette. Hun fortæller: 'Jeg havde været hos frisøren og købt en ny kjole på min konto hos *Bolette*'. Som enlig mor og lavestlønnet var Lis Mølbjerg ikke i stand til at betale kjolen kontant. Hun ankom således meget præsentabel til sit første møde i kommunalbestyrelsen, og indtog sin plads ved det hesteskoformede bord i mødesalen på Gladsaxe Rådhus. Fra det allerførste møde i kommunalbestyrelsen husker Lis Mølbjerg, at Erhard fra talerstolen udtalte: 'Ingen vil blive holdt ude'. Erhardts politik gik ud på, at dele

magten med samtlige partiers valgte repræsentanter. 'Og han var rundhåndet med udvalgspladser til de ikke-socialdemokratiske medlemmer,' husker Lis Mølbjerg. Hun fik plads i socialudvalget, skoleudvalget, parkudvalget, børneværnet og ungdomsudvalget. Endvidere havde alle kommunalbestyrelsesmedlemmer adgang til at deltage i kasse- og regnskabsudvalgets møder (det nuværende økonomiudvalg), hvor kommunens økonomi blev drøftet.

I bogen 'Partikammerat' fortæller Lis Mølbjerg, at hun senere ad grumsede kanaler fik oplyst, at Erhard Jacobsen havde haft sit hyr med den

Poul Schlüter, journalist ved Danmarks Radio Ole Andreasen, Lis Mølbjerg og Erhard Jacobsen ved valget i 1966.

Foto: E. Lindberg-Hansen 1966.

Poul Schlüter og Erhard Jacobsen i samtale ved kommunalvalget i 1966. I midten ses Verner Nielsen kontorchef. Ved valget var Lis Mølbjergs stemme afgørende for hvem af de to herrer, som blev borgmester.

Foto: Palle Hestbech 1966.

socialdemokratiske gruppe, da man drøftede fordelingen af udvalgsposterne. Til sidst skulle han efter sigende have banket næven i talerstolen og råbt: 'Kan I da for helvede ikke forstå, at vi skal have kvalt den kælling i arbejde'! Lis Mølbjerg fik nok at se til i kommunalbestyrelsen.

Erhard eller Schlüter? Valg med spænding

Op til kommunalvalget i 1966 havde Det Konservative Folkeparti i Gladsaxe brudt samarbejdet med deres mangeårige spidskandidat Jørgen Jørgensen. Deres nye spidskandidat blev den 36-årige Poul Schlüter. De konservative var overbevist om, at man nu havde fundet en spidskandidat, der kunne tage kampen op med den energiske borgmester Erhard Jacobsen.

At valget blev fulgt med spænding vidner den rekordhøje valgdeltagelse om. Ikke færre end 82,4 % af vælgerne afgav deres stemme ved kommunalvalget. De konservative opnåede deres hidtil bedste valg med knap 39 % af stemmerne, hvilket gav dem et

mandat mere i kommunalbestyrelsen, men det var ikke nok til at erobre borgmesterposten. Mandatfordelingen i den nye kommunalbestyrelse blev ni mandater til såvel Socialdemokratiet som Det Konservative Folkeparti og et mandat til SF. Lis Mølbjerg blev genvalgt for SF, og det blev således hendes stemme, som blev afgørende for, om Gladsaxe skulle have en konservativ eller socialdemokratisk borgmester. Lis Mølbjerg beskriver selv situationen således: 'Erhard Jacobsen blev genvalgt som borgmester med min stemme, men i kommunalbestyrelsen var alting forandret, og det blev aldrig det samme igen'.

DELTA
GELSE = 1
1915
2015
LIGESTILLING = 1

Lis Mølbjerg blev født 26. juli 1920 og døde 25. juli 1998. Lis Mølbjerg udgav i 1995 en digtsamling i forbindelse med 50 års dagen for Danmarks befrielse.

Foto: Kaj Bonne 1995.

Digter og medlem af modstandsbevægelsen

I Gladsaxe Kommune er Lis Mølbjerg først og fremmest kendt for sit arbejde i kommunalbestyrelsen. Men det er nok ikke alle som ved, at Lis Mølbjerg var aktiv i modstandsbevægelsen under Anden Verdenskrig. Under krigen kom hun på et ret tidligt tidspunkt ind i modstandsbevægelsen. I en studiekreds på Regensen lærte Lis studiekredsleder Hans Mølbjerg at kende. Sammen løste de en række illegale opgaver som medlemmer af Danske Studenter under Frit Danmark fra 1943 og indtil tyskerne kapitulerede. Lis Mølbjerg fortæller at 'Hans Mølbjerg arbejdede illegalt under navnet Hans Brun, og det gav problemer, da

de blev gift i 1944. Og det gav også en næse fra modstandsbevægelsen, fordi Gestapo var ved at komme på sporet af parret, som var tvunget til at opgive deres rigtige navne'.

Under besættelsen skrev Lis Mølbjerg en række digte. I forbindelse med 50 års dagen for Danmarks befrielse i 1995 udgav hun sin digtsamling 'To minutters stilhed – digte under besættelsen'. Til Gladsaxe Bladet sagde hun i denne forbindelse: 'Lad dem så blive mit lille bidrag til minde om begivenhederne for 50 års siden'.

Det lokale jordskred – valget 1974

I november 1973 brød Gladsaxes borgmester Erhard Jacobsen med Socialdemokratiet. Bruddet kom efter flere års stigende utilfredshed med de venstredrejninger, som Erhard Jacobsen mente, partiet havde foretaget siden midten af 1960'erne. Til folketingsvalget i december 1973 lykkedes det Erhardt Jacobsen imod alle forventninger, på blot 12 dage at indsamle langt over de 16.480 underskifter, som skulle til, for at hans nye parti Centrum-Demokraterne kunne stille op ved folketingsvalget 4. december 1973. Ved folketingsvalget opnåede CD

To Gladsaxe borgmestre på cyklen. Den afgangende Erhard Jacobsen og ved hans side efterfølgeren Tove Smidth. Cyklen var en afskedsgave til Erhard Jacobsen, da han trådte tilbage som borgmester i 1974. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1974.

på landsplan 7,8 % af stemmerne. I Gladsaxe blev stemmetallet ikke mindre end 23,3 % og kommunen blev dermed det sted i landet, hvor CD fik flest stemmer.

Blot tre måneder efter folketingsvalget blev der afholdt kommunalvalg. Der var stor interesse for, hvor meget CD's kanonvalg til Folketinget skulle få indflydelse på valgresultatet til kommunalvalget i Gladsaxe Kommune. CD gik til valg på sloganet 'videre i Erhards ånd'. I et valgindlæg skrev den socialdemokratiske spidskandidat Tove Smidth: 'Giv Erhard, hvad Erhards er – men heller ikke mere'. Og, fortsatte hun: 'Vi giver hjertens gerne Erhard, hvad Erhards er, og har ikke forsømt at sige det højt. Men glemmes skal det ikke, at grunden blev

beredt af hans forgængere, og at mange socialdemokrater i hans tid har båret ved til det fælles bål uden at kræve huraråb for sig selv'.

Som ved folketingsvalget blev taberne Socialdemokratiet og Det Konservative Folkeparti. Socialdemokratiet gik fra 62,9 % til 32,3 % af stemmerne og måtte sige farvel til otte mandater. Trods den hidtil laveste vælgertilslutning siden 1909, forblev Socialdemokratiet det største parti i Gladsaxe Kommunalbestyrelse. Som det fortsat største parti i kommunalbestyrelsen, blev borgmesteren Socialdemokratiets spidskandidat Tove Smidth.

Borgmesterdatter og medlem af kommunalbestyrelsen

Der er et vist paradoks i, at den kvinde i Gladsaxes kommunalpolitiske historie som måske er mest kendt på landsplan, først og fremmest skal introduceres som sin fars datter. Mimi Jakobsen (født 19. november 1948) blev valgt ind i Gladsaxe Kommunalbestyrelse ved det kommunale jordskredsvalg i 1974.

Mimi Jakobsen voksede op i et politisk aktivt hjem, først på Amager, og senere på Søvej i

Fra venstre ses forfatterinden til en bog om Gladsaxes borgmester Erhard Jacobsen - Solveig Rødsgaard, Erhard Jacobsen og hans datter Mimi Jakobsen. Foto: Byarkivet 1987.

Gladsaxe. Mimi Jakobsen blev student fra Gladsaxe Gymnasium i 1967.

Mimi Jakobsen blev valgt ind for Centrum-Demokraterne (CD) mindre end et halvt år efter at faderen, borgmester Erhard Jacobsen, havde forladt Socialdemokratiet og stiftet det nye parti. Om sin opstilling til kommunalvalget fortæller Mimi Jakobsen i bogen 'Erhard Jacobsen – en politiker i centrum'.

'Det var først umiddelbart før kommunalvalget i 1974, at der var nogle, der fandt det helt skægt, hvis jeg opstillede for CD i Gladsaxe. Det gjorde jeg så uden overhovedet at regne med noget... jeg vil næsten sige, at mit liv som voksen har været præget af hovsa-oplevelser. Altså ikke noget med det kølige og gustne overlæg, men

mere det spontane hovsa, nu blev jeg valgt til det eller det'.

Mimi Jakobsen sad i kommunalbestyrelsen fra 1974 og frem til ministerudnævnelsen i 1982 under den socialdemokratiske borgmester Tove Smidth, som havde afløst Erhard Jacobsen. I 1974 var Mimi Jakobsen det yngste medlem af Gladsaxe Kommunalbestyrelse. I medierne blev der inden skrevet en hel del om at hun aldrig ville have noget med politik at gøre. Mimi Jakobsen gav svar på dette til Gladsaxe Bladet efter hun var blevet valgt: 'Det var før der var noget, som hed Centrum-Demokraterne', forklarer hun, og fortsætter:

'Jeg har heller aldrig været medlem af noget politisk parti før'.

I sin første periode i kommunalbestyrelsen var Mimi

Jakobsen meget optaget af skoler og de ældre. Hendes holdning til de ældre var blandt andet: 'Plejehjem kan vi naturligvis ikke undgå, men de skal ikke være det eneste alternativ for ældre borgere. Vi må have en bospisningsordning og beskyttede boliger'. Nogle af de andre ting, som optog den unge kommunalpolitiker, var Danmarks medlemskab af EF (i dag EU).

I forbindelse med at England i 1975 skulle stemme om deres vedblivende medlemskab af EF, skrev hun en tale: 'Vi har valgt at blive i EF'. Her var det tydeligt, at Mimi Jakobsen mente, at Danmark var bedst stillet ved at blive i EF. Hun skriver blandt andet: 'Ingen vil have råd til at kræve Danmark ud af EF, hvis vi ser på de økonomiske konsekven-

1915
2015
CENTRUM-DEMOKRATERNES
ÅRSMØDE

Centrum-Demokraternes årsmøde i 1974. I midten ses Yvonne Herløv Andersen (t.v.) og Mimi Jakobsen, der bærer på Lars Abel, der netop er skiftet fra det konservative folkeparti til CD. Fjerde mand fra højre er Erhard Jacobsen, CD's stifter og tidligere socialdemokratisk borgmester i Gladsaxe. Fotograf: Svend Nielsen 1974.

ser af en udmeldelse. Men for mig er det ikke det eneste afgørende. Det vigtigste er nemlig, at vi rent politisk får etableret et samarbejde med andre europæiske stater, som sikrer fred i Europa, og styrker os overfor verdens øvrige stormagter'.

Mimi Jakobsen brugte sit sæde i kommunalbestyrelsen

som politisk platform til en stor karriere i landspolitik.

Hun blev i 1977 valgt til Folketinget, og sad der frem til 2001. I sin tid i landspolitik var hun minister både i 1980'ernes Schlüter-regeringer og i 1990'ernes Nyrup-regeringer.

Hun var blandt andet kultur-, social- og erhvervsminister og i 1989 blev hun den første kvinde i Danmark, som var både partiformand og formand for sit partis folketingsgruppe.

Ved folketingsvalget i 2001, kom Centrum-Demokraterne ikke over spærregrænsen. Da det heller ikke lykkedes at komme i Folketinget fire år senere, forlod hun posten som formand for partiet. Mimi Jakobsen er i dag generalsekretær i Red Barnet.

En kvinde ved roret – borgmesteren blev en dame

Kommunalvalget i 1974 medførte et borgmesterskifte i Gladsaxe Kommune. Erhardt Jacobsen overlod borgmesterstolen til den kvindelige journalist Tove Smidth. Tove Smidth blev født 7. januar 1923 på Østerbro, som datter af Ellen og Axel Steenholt.

Som 18-årig blev hun sproglig student fra Lyngby Stats-skole og i 1943 uddannet som tresproglig korrespondent i engelsk, tysk og fransk. I 1949 blev hun færdiguddannet som journalist.

1915
2015
DELTA
GELSE = LIGESTILLING = DE

Journalist Tove Smidth (f. 7. januar 1923) var borgmester fra 1974-oktober 1983. Medlem af Gladsaxe Kommunalbestyrelse for Socialdemokratiet fra 1966-83. Hun var gift med Johnnie Smidth (f. 23. januar 1921, d. 1993), der var lektor ved Bagsværd Kostskole og startede Gawenda op. Her ses hun med borgmesterkæde.

Foto: Gladsaxe Byarkiv 1981.

Ideen til at blive journalist opstod i en togkupé mellem Fyn og København i 1944. Tove Smidth var uddannet korrespondent, men i kupeen mødte hun tilfældigvis redaktøren for Brugsforenings Bladet, det senere Samvirke.

'Vi faldt i hak på alle måder. Vi aftalte, at når krigen var forbi, skulle jeg i mesterlære på bladet. Derefter var det blot at minde ham om det', husker Tove Smidth. Hun husker også, at den første historie hun skrev for bladet var: 'Sådan laver man en atombombe'.

I 1963 blev Tove Smidth ansat hos Danmarks Radio. Først som programmedarbejder, senere som programredaktør. Ofte og oftere rejste Tove med mikrofonen til Gladsaxe. 'Der foregik så meget hos Erhard (Jacobsen, red.),' fortæller Tove Smidth i en artikel til bladet

'Journalisten'. En dag blev Tove Smidth opfordret til at stille op til kommunalvalget af kommunalbestyrelsesmedlem Nanna Rasmussen. De to kvinder var i samme partiforening. Nanna Rasmussen sagde til Tove Smidth: 'Har du tænkt på at gå ind i kommunalpolitik'?

Men det var ikke politikken, der var ambitionen, da Tove Smidth tog udfordringen op. 'Jeg var lumske, jeg tænkte, at erfaringen ville give mig en ekstra viden, jeg kunne trække på som journalist'.

Tove Smidth stillede op og blev valgt ved kommunalvalget i 1966 og sad i Byrådet til 1983. Tove Smidth var organisatorisk næstformand for Socialdemokratiet på landsplan fra 1983 og et par år frem (Anker Jørgensen var selvsagt formand og Knud Heinesen politisk næstformand), og hun havde

derfor sin gang på Christiansborg, foruden at hun passede sine opgaver på partikontoret. Tove Smidth deltog også i valgkampen på landsplan sammen med Anker Jørgensen, Knud Heinesen og Svend Auken, men sagde nej tak til selv at stille op, fordi hun var mere til lokalpolitik end til landspolitik – hun holdt af at være tæt på borgerne. Det var så også grunden til, at Tove Smidth ret hurtigt forlod posten som organisatorisk næstformand på landsplan, efter eget ønske. I valgperioden 1970-1974 var Tove Smidth medlem af Københavns Amtsråd – og formand for den af regeringen nedsatte børnekommission, som afgav betænkning i 1981. Ritt Bjerregaard var socialminister på det tidspunkt og opfordrede hende til at påtage sig den formandsopgave.

Siddende med blomster: Tove Smidth sammen med mini-rockerne, som hun fik anvist et klubhus til. Foto: MRL Press 1970.

Stramme tider

Tove Smidth tiltrådte jobbet som borgmester, da økonomien blev dårligere, og krisen begyndte at kradse. Befolkningstallet var i 1969 på 75.000 indbyggere, i 1983 var Gladsaxes befolkningstal nede på 63.000. Det faldende antal borgere betød, at kommunens indtægter faldt, mens udgifterne steg, fordi arbejdsløsheden steg kraftigt efter de arabiske chokforhøjelser af olieprisen i 1973-1974. Tove Smidth valgte derfor at genindføre planlægning ud fra et helhedssyn, mere realistiske budgetter og effektiv styring af kommunens pengeforbrug. På den måde lykkedes det i Gladsaxe, at der trods den stramme økonomi også blev råd til nye tiltag.

Tove Smidth har i Årsskriftet 1983 for Historisk-topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune fortalt, at ikke alle embedsmænd og kommunalpolitikere var enige i denne økonomiske politik. Således oplevede hun, at forældre og pædagoger ikke var enige, da Tove Smidth, der var kendt for sit sociale engagement, meddelte at daginstitutionsområdet ikke kunne gå fri, når andre områder måtte beskæres. Dette førte til protestdemonstration foran Rådhuset. 'Det var hårdt at stå over for vrede pædagoger og forældre med skilte og transparenter og små børn, som havde fået at vide, at borgmesteren ville tage maden og legetøjet fra dem,' fortæller Tove Smidth.

Nå ja, det var jo dig med rockerne

Overskriften er en sætning, som Tove Smidth har hørt mere end én gang. Tove Smidth havde mere end én gang lavet aftaler med de unge rockere om, at de kunne få et sted, hvor de kunne holde til. 'Vi indgik en handel. Jeg hjælper jer med et sted, og I overholder til gengæld nogle regler, som gør det muligt for mig at få kommunalbestyrelsen til at gå med på ideen og bevilge de penge, som skal til, for at jeres klub kan køre. Der skal være en medarbejder på, I får ikke lov at køre det alene, selv om I helst vil, for i sidste

Senere borgmester Tove Smidth i lædervest fra en motorcykelklub. Dette var rockernes tak til hende efter valg til kommunalbestyrelsen. Hun kæmpede for at de fik et klubhus. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1970.

ende er det os politikere, der har ansvaret for hvad der sker,' fortæller Tove Smidth. Det var også gået fint tidligere, når Tove lavede aftale med de unge rockere om et klubhus, men med tredje 'kuld' gik det galt.

Det var en brand, som var årsagen til, at rockerne og borgmesteren kom i avisen. Rockerne havde fest i deres klubhus, og de havde tændt et bål i en gammel bliklade uden tag. Bålet udviklede sig på en måde, så naboerne slog alarm. Brandvæsenet kom og slukkede ilden. Så kom politiet, som ønskede at tale med rockernes leder. Han gik ud til dem. Herefter udviklede situationen sig. Rockerne mente, at politiet ikke holdt deres løfte om frit lejde til rockerlederen, så de ville hjælpe lederen. 'Der

opstod regulær kamp, som endte med, at rockerne lå på stribe på Klausdalsbrovej med næsen i asfalten og politihunde over sig,' beretter Tove Smidth. Efter episoden blev rockerklubben omdannet til en klub for alle unge over 18 år, og Gladsaxe Kommune fik ikke noget nyt rockerklubhus, mens Tove Smidth var borgmester.

Tove Smidth fortæller i et interview til Gladsaxe Lokal TV, at hun aldrig var bange for rockerne. Gennem hendes job som journalist, var hun vant til at rapportere om socialstof, som Christiania, 68'erne og kollektiverne. Når det gik galt med rockerne, indkaldte hun præsidenten for rockerne til en alvorlig snak på sit kontor. Tove havde også gode oplevelser med rockerne. En

gang havde de arrangeret, at socialudvalget skulle på besøg i rockerklubben. Her havde rockerne rigtig gjort deres klub, som normalt lignede ragnarok, pæn. De havde klædt sig i jakkesæt, og inviteret deres forældre og kærester. En far holdt en tale, hvor han fortalte, hvor meget de som forældre værdsatte, at de unge havde fået et sted at være.

Koszalin i Polen blev Gladsaxes officielle venskabsby i 1967. I december 1981 samlede Gladsaxe ind til hjælpearbejdet i Polen. Indsamlingen startede 9. december og første sending blev sendt afsted 21. december. Anden sending blev afsendt 18. januar 1982. Falck stillede frivillig hjælp til rådighed, og mandskabet tog deres brandbiler med og parkerede på Rådhuspladsen, i det tilfælde, at de skulle bruges ude i byen, eller hvis der skulle ske noget med sendingen. De mange biler stod tæt på Gladsaxes rådhusplads. Foto: Lone Dam 1981.

Venskabsbyerne

Venskabsbysamarbejdet i Gladsaxe Kommune er meget unikt. Der findes nok ikke tilsvarende i andre kommuner. 'Dels fordi det omfatter så mange byer, dels fordi det er så bredt i den forstand, at alle, der vil, kan nyde godt af det og deltage i det,' fortæller Tove Smidth. Det var Erhard Jacobsen, som startede venskabsbysamarbejdet. Han gjorde Tove Smidth til formand for det såkaldte 'Europaudvalg' som blev oprettet i 1966. Under Tove Smidths borgmesterperiode, kom hendes engagement i øst-vest problematikken til at spille ind på Gladsaxes venskabsbysamarbejde. 'Jeg var voldsomt opsat på at udvide samarbejdet med nordiske og vesteuropæiske

byer til også at omfatte nogle byer i Østeuropa,' fortæller Tove Smidth. Det resulterede i venskabsbyer både i Polen, Ungarn og det tidligere Jugoslavien. En særlig venskabsby kom til at betyde meget for Tove Smidth, nemlig Koszalin i Polen.

I 1981 stod Tove Smidth i spidsen for at arrangere en hjælpeaktion til Koszalin. Hjælpen skulle målrettet gå til hospitalet, til et hjem for evnesvage børn, til et hjem for forældreløse børn og til særligt trængende, især ældre borgere i Koszalin. I alt lykkedes det at få indsamlet penge, fødevarer, tøj, sko, medicin, instrumenter, hospitalsudstyr m.v. for ca. fire millioner kr. Tove Smidth var

i december 1981 selv med i den konvoj af tre lastbiler, som kørte hjælpen fra Gladsaxe til Koszalin. 'Tove Smidth er formentlig den dansker, der har gjort mest for at fremme samarbejdet, dialogen og forståelsen mellem Danmark og Polen og mellem danskere og polakker i nyere tid,' vurderer

Tove Smidth har flere gange været i selskab med de imponerende dyr. En gang red hun op af Søborg Hovedgade på en elefant til juleoptøget. En anden gang besøgte hun dem i Cirkus Benneweis. I forbindelse med besøget i cirkus endte Tove Smidth med at blive fotograferet som reklame for Benneweis til lokalavisen. Fotos: Svend Nielsen (billede fra Cirkus) og Gladsaxe Byarkiv 1983.

Tove Smidth var meget engageret i venskabsbysamarbejdet. Efter et forslag fra venskabsbyen Solna, blev Pirkala i 1980 venskabsby med Gladsaxe. Her underskrives aftalen af borgmestrene fra de to kommuner. Fra Gladsaxe er det Tove Smidth. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1980.

polennu.dk. I 2009 modtog Tove Smidth titlen som æresborger i Koszalin sammen med en medalje. Hun har fået den polske stats fortjenstmedalje i sølv og guld, og en polsk Røde Kors medalje for sin indsats i forbindelse med nødhjælpstransporten under krigsretstilstanden i Polen 1981-1982.

En borgmesters mange opgaver

En borgmester har mange forskellige opgaver. I dagligdagen er arbejdet præget af møder i de politiske udvalg og samarbejdet med de kommunalt ansatte. Men når de kommunalt ansatte går hjem, så har borgmesteren ikke altid fri. Som borgmester kommer man til at deltage i en masse forskellige arrangementer. Og hvis der er en, som har prøvet lidt af hvert, så er det Tove Smidth.

Tove Smidth fortæller: 'En helt speciel form for borgerkontakt har jeg oplevet ved det årlige juleoptog gennem Søborg Hovedgade. Man sidder i karet eller rider på elefant eller

kører i veteranbil. For og bag vandrer nisser og eventyrfigurer, pigegarde, FDF orkester og Søborg Harmoniorkester, der trutter og trommer og blæser'.

Om Tove Smidth har en forkærlighed for elefanter skal være usagt, men hun har i hvert fald været i deres selskab flere gange, end en gennemsnitsborger i Gladsaxe Kommune har. Tove har redet på elefant gennem Søborg Hovedgade, men hun har også besøgt elefanterne i Cirkusbygningen i Cirkus Benneweis. Årsagen var, at redaktør Jørgen Olsen fra Gladsaxe Bladet, som tidligere havde haft kontakt med Benneweis, formid-

1915
SE LIGESTILLING = DE
2
DELTAĞELSE

Borgmester Tove Smidth svingede spaden, da Gladsaxe Miljøgruppe planter et træ ved Bagsværd Torv. Foto: Svend Nielsen 1979.

lede en aftale mellem Diana Benneweis og Tove Smidth. Diana Benneweis havde brug for reklame, så hun solgte billetter fra en bod på Søborg Hovedgade, ligesom Gladsaxe Bladet opkøbte en del billetter til foræring blandt læserne. I den sammenhæng endte Tove Smidth med at optræde med elefanter og blev fotograferet som reklame for Benneweis til Gladsaxe Bladet/Folkebladet for Gladsaxe Kommune.

En anden aktivitet, som Tove Smidth har deltaget i, var plantningen af et træ på Bagsværd Hovedgade. Gladsaxe Miljøgruppe plantede et

træ ved Bagsværd Torv 10. oktober 1979. Borgmester Tove Smidth svingede spaden, mens miljøgruppens formand Arne Hermann stod ved siden af hende. Traditionen med at plante et træ hvert år startede i 1978.

Ud over de mange arrangementer var Tove Smidth også formand for bestyrelsen af Gladsaxe Teater, organisatorisk næstformand for Socialdemokratiet 1983-1984, formand for den af regeringen nedsatte Børnekommission i 1979 og medlem af Københavns Amtsråd 1970-1974. Tove Smidth stod bag roret i Gladsaxe Kommune fra 1974 til 1983. Hun gik af som borgmester midt i en valgperiode. Årsagen var, at hun ikke længere kunne få orlov fra Danmarks Radio, så hun

Robert Jacobsens vandkunst på Gladsaxes rådhusplads blev indviet 1. november 1979. Robert Jacobsen var selv til stede, da borgmester Tove Smidth afslørede vandkunsten. Vandkunsten har siden fået flere øgenavne som for eksempel Cigarklipperen. Foto: Gladsaxe Byarkiv 1979.

forlod borgmesterjobbet for at vende tilbage til Danmark Radio. Tove Smidth blev efterfulgt som borgmester af Ole Andersen. Tove Smidth er i dag i en alder af 92 stadig aktiv i mange henseender i Gladsaxe Kommune.

1915
SE LIGESTILLING = DEMOKRAT
15

Gladsaxe-billeder blev præsenteret for borgerne tirsdag 28. april i Gladsaxes rådhus-hal. To fotogene borgmestre. En forhenværende og en nuværende. Tove Smidth til venstre og Karin Søjberg Holst til højre. Foto: Charlotte Bønne Bravo 2009.

En gladsaxepige i borgmesterstolen

Ole Andersen blev borgmester i 1983, da Tove Smidth midt i en valgperiode forlod posten som borgmester for at vende tilbage til Danmarks Radio. Han var borgmester indtil sin død i 2002. Byrådet valgte 12. august 2002 Karin Søjberg Holst, som ny borgmester.

Den nye borgmester var en rigtig gladsaxepige. I forhold til sine forgængere på posten, har Karin Søjberg Holst boet hele sit liv i Gladsaxe Kommune, eller næsten. Familien flyttede til Gladsaxe fra Nørrebro i 1946, da Karin var et år gammel. Karin Søjberg Holst er datter af Lis og Christian Søjberg.

Karin Søjberg Holst blev student fra Gladsaxe Gymnasium og blev efterfølgende uddannet bibliotekar. Hun har arbejdet som bibliotekar ved Statens Erhvervspædagogiske Læreruddannelse i perioden 1983-1989 og på Metalskolen i Jørlunde i perioden 1989-2002.

Karin Søjberg Holst blev valgt ind i kommunalbestyrelsen i 1978. Hun blev som den første kvinde valgt til Formand for Teknisk udvalg allerede i 1978, senere formand for biblioteks- og kulturudvalget og børne- og ungdomsudvalget. I 2003 kunne hun fejre sit 25 års jubilæum i Gladsaxe Byråd.

Borgmesteren og kommunen

Karin Søjberg Holst har siden 2002 stået i spidsen for Gladsaxe Kommune, som har gennemgået en rivende udvikling. I 2002 var forvaltningen i Gladsaxe Kommune lige kommet i gang med at arbejde med digitale sager frem for det tunge administrative arbejde med papirsager. I dag er Gladsaxe en totalt digital kommune med digital sagsbehandling, selvbetjeningsløsninger og digital signatur. Borgerne har for alvor oplevet, at løsningerne er tilgængelige på kommunens hjemmeside, når de ønsker at bruge dem.

Karin Søjberg Holsts borgmesterperiode har været

DELTA = LIGESTILLING =
1915
2015

Borgmester Karin Søjberg Holst holder tale ved receptionen 14. august 2002 for ansatte på Gladsaxe Rådhus i anledning af sin udnævnelse til borgmester 12. august 2002. Foto: Eva Molin 2002.

27. juni 2005 var borgmester Karin Søjberg Holst ude ved TV-byen og tage første spadestik til det byggeri, der samlet betegnes som Gyngemoseparken. Den boligblok, som borgmesteren her tager første spadestik til, blev døbt Søterrasserne. Foto: Kaj Bonne 2005.

DELTA = LIGESTILLING = DEMOKRATI =
1915
2015

præget af brede budgetforlig på tværs af partierne i Byrådet. Gladsaxe Kommune er en kommune med en sund og fornuftig økonomi, som har gjort det muligt at få bygget nye faciliteter til borgerne. Efter at Danmarks Radio i 2006/2007 flyttede til deres nye domicil på Amager, er området i TV-byen blevet omdannet til beboelses og erhvervsområder. I alt er der blevet opført 837 nye boliger i området. Samtidig er der opført den nye Gyngemosehal. Fra januar 2012 har borgerne i kommunen kunnet anvende Gyngemosehallen. Den nye hal udførtes som et nytænkt byggeri med store glaspartier i selve hallen. Multiidrætshallen er hjemsted for foreningsidrætten og den selvorganiserede idræt.

Der er således blevet bygget nye faciliteter til de idrætsudøvende borgere i Gladsaxe. Men der er også blevet etableret Træningscenter Gladsaxe til genoptræning af borgere med skader samt træningsfaciliteter for de ældre borgere i Gladsaxe Kommune. I 2010 flyttede genoptræningscentret fra Søborg Torv ind i de nye lokaler ved omsorgscentret Kildegården. Lokalerne rummer ambulant træning og 20 sengepladser til indkomne genoptræningsforløb. Der er udvidet med yderligere 26 midlertidige pladser.

På børne- og ungeområdet er der også blevet bygget nyt og bygget om. 12. august 2013 blev den nybyggede Bagsværd Skole indviet. Eleverne fra Bagsværd Skole og Søndergård Skole var blevet samlet på

Bagsværds gamle skole, mens nybygningen stod på. Så der var fest og glæde, da de nye lokaler kunne tages i brug. Men det er ikke blot de små elever i folkeskolen, som har fået andre og nye lokaler, ungdomsskolen og 10. klassecentret er flyttet sammen til nye lokaler på Gladsaxevej 198.

I Gladsaxe Kommune satses der også på, at få flere borgere til at bosætte sig i kommunen. Der er således blevet vedtaget en helhedsplan for det helt nye bydelskvarter Bagsværdlund på 30.000 m².

Helhedsplanen fastsætter rammerne for en omdannelse af den gamle Bagsværd Skole til et boligområde omkring en fælles grøn fælled. Planen er, at fælleden skal udformes som et vildt naturlandskab, der giver mulighed for nye oplevel-

*Rejsegilde på den nye Bagsværd Skole mandag 24. september 2012. Borgmester Karin Søjberg Holst var den første til at holde tale.
Foto: Eva Molin 2012..*

ser og aktiviteter midt i byen. Samtidig fungerer fælleden også som en billig og lavteknisk løsning på klimatilpasning, hvor regnvand opsamles i midlertidige søer.

Omkring fælleden placeres boliger som tæt/lav bebyggelse i to-tre etager med egne terrasser og haverum. Mod Bagsværd Hovedgade og Vadstrupvej bygges lidt højere i to-fem etagers stangbebyggelser. Her bliver der mulighed for både erhverv og etageboliger. I området er tre bygninger registreret med bevaringsværdi. Bygningerne har betydning for områdets historie, og i den videre planlægning skal der tages stilling til, om de skal bevares eller ej.

Intentionen er, at hele bebyggelsen skal afspejle det grønne og opføres som lav-

energibyggeri i bæredygtige materialer. Området betjenes af vejene omkring, så fælleden i midten friholdes fra biltrafik. Derudover kobles området sammen med resten af Bagsværd via grønne stiforbindelser. En lokalplan for området er ved at blive udarbejdet, som gør at byggeriet kan begynde i løbet af det næste år.

I Gladsaxe Kommune gøres der også en indsats for at fremme den kollektive transport. Transportministeriet, regionen og 10 kommuner, heriblandt Gladsaxe, er enedes om at etablere en letbane langs Ring 3. Borgmester Karin Søjberg Holst er formand for Borgmesterforum og næstformand i Letbaneselskabet. Letbanen skal gerne være klar til at køre med de første passagerer i 2020.

Bagsværd Skole, som den så ud i 1955. Skolen er nu lukket. På området omkring skolen skal der etableres det helt nye bydelskvarter Bagsværdlund.

Foto: Gladsaxe Byarkiv 1955.

Kvindelige sogneråds, kommunalbestyrelses- og byrådsmedlemmer 1909 til nu

Socialdemokratiet

Emilie Madsen
1917-1921

Ragnhild
Pedersen
1946-1958

Nanna
Rasmussen
1954-1970

Inger
Schaldemose
1962-1974

Tove Smidth
1966-1983

Birgit Fjelde
1970-1974

Karin Søjberg
Holst
1978-

Ammi Emsø
1978-1989

Dora Bjørn
1982-1993

Lonny Hjorth
1986-2006

Inge-Lise
Møller Jensen
1986-2001

Hanne Hvidt-
feldt Jacobsen
1990-1993

Grethe
Slivsgaard
1994-2005

Doris
Clemmensen
1994-2001

Lizzi Madsen
1994-1997

Mette Marie
Schmidt
1994-2009

Trine Græse
1998-

Katrine Skov
2006-

Eva Nielsen
2006-2009,
2013-

Camilla
Pedersen
2013-

Kristine
Henriksen
2013-

Det Konservative Folkeparti

Ane Peters
1950-1954

Valborg Olsen
1954-1970

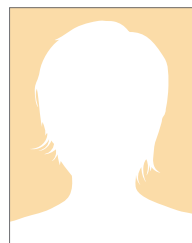
*Lisbeth
Vindriis*
1962-1970

Kirsten Bech
1966-1974

*Hanne
Raffnsøe*
1978-1985

*Yrsa Agerholm
Christensen*
1978-1981

Elly Lundgreen
1986-1989

*Kirsten
Christophersen*
1990-2002

*Eva
Michaelsen*
2006-2013

Det Radikale Venstre

*Sylvia
Høeberg*
1950-1958

*Annelise Bre-
mer* 1974-1978,
1982-1985

*Hanne
Engstrøm*
1986-1989

Lis Smidsholm
1994-2005

*Cheri-Mae
Marlena
Williamson*
2006-2013

Danmarks Kommunistiske Parti

Inger Buch
1946-1950

Lisbet Osborn
1974-1978

Retsforbundet

*Elisabeth
Stjernholm
Hansen*
1950-1954

Socialistisk Folkeparti

Lis Mølbjerg
1962-1966,
(1967-1970 for
VS)

Kirsten Hove
1986-1997

Sonja Laursen
1986-1989

Tove Eckhardt
1990-2002

Ida Krog
2002-2006

Susanne Palsig
2006-

Centrumdemokraterne

Mimi Jakobsen
1974-1982

*Yvonne Herlø
Andersen*
1974-1978

Anne Thunø
1990-1993

Dansk Folkeparti

*Irma
Henriksen*
1998-2001

Venstre, Danmarks Liberale Parti

*Solveig Sig
Andersen
1979-1981*

*Jette Agaard
Madsen
1994-2001*

*Marianne
Ritter
1994-1997*

*Karina
Ebbensgaard
1998-2005*

*Birgit Thybjerg
Pedersen
2002-2005*

*Hanne Calberg
2006-2013*

*Pia Skov
2010-*

*Lone
Yalcinkaya
2002-*

Enhedslisten

*Emilce Nielsen
1994-2009*

*Trine
Henriksen
2006-*

*Anja Nørager-
Nielsen
2007-2009*

*Susanne
Yazdanyar
2014-*

Liberal Alliance

*Michele Fejø
2013-*

Litteraturliste:

<http://kvinfo.dk/2015/kvinder-i-kommunalpolitik-siden-1909>

Kvinder i lokalpolitik – en undersøgelse om kvinders deltagelse i Gladsaxe kommunalpolitik af Ilse Diederichs

Fra Klondyke til moderne velfærdskommune.

Politisk ansvarlig for Gladsaxe Kommune i 100 år. 1913 – 2013 med socialdemokratiske sognerådsformænd og borgmestre.

Et tilbageblik. Den socialpolitiske udvikling i Gladsaxe Kommune. Af Nanna Rasmussen. I Historisk – topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune. Årsskrift 1978.

Artikler fra Folkeblandet for Gladsaxe Kommune. 25. januar 1962, s. 4-8, 22. august 1963, s. 3, 4. juli 1968, s. 4, 5. november 1970, s. 4.

Partikammerat. Af Lis Mølbjerg. 1995

Solveig Rødsgaard. Erhard Jakobsen – en politiker i centrum.

Gladsaxe Bladet den 4. april 1974 og 25. april 1995.

<http://journalisten.dk/gammel>. Artikel om Tove Smidth.

<http://www.kvinfo.dk/side/634/action/2/vis/379/>. Artikel om Tove Smidth.

<http://tv-gladsaxe.webstream.dk/webtv/video/1091>. Interview med Tove Smidth.

<http://polennu.dk/stor-dansker-med-polsk-hjerte-fylder-rundt>. Om Tove Smidth

Farvel til en stol. Af Tove Smidth. Årsskrift 1983 for Historisk-topografisk Selskab for Gladsaxe Kommune.

Nanna Rasmussen. Selvbiografi

Gladsaxe Kommunalbestyrelses forhandlingsprotokol af 6/9 1955 kl. 18. sag. nr. 72

Gladsaxe Kommune, Gladsaxe Byarkiv, lokalhistorisk afdeling, referater af kommunalbestyrelsesmøde 2.11.1964 og 15.2.1965

Mimi Jakobsen. Vi har valgt at blive i EF

Samtaler med fhv. borgmester Tove Smidth, fhv. redaktør på Gladsaxe Bladet Jørgen Olsen, vicekontorchef i Byrådssekretariatet Jesper Rysgaard samt lokalarkivar i Byarkivet Eva Molin.